Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: w. Roovers
Telefoon: 06-19273141

Portefeuillehouder: Judith Bokhove
Cluster: Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
Ons kenmerk: M2205-3663 **22bo3704**
Uw kenmerk:

Datum: B&W 7 juni 2022

Betreft: Jaarverslag Kinderombudsman 2021

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:
Jaarverslag kinderombudsman 2021

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?
Op 1 maart heeft de kinderombudsman het jaarverslag 2021 gepubliceerd.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:
N.v.t.

Toelichting:
De gemeentelijke kinderombudsman behandelt klachten over de gemeenten Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Nissewaard, Rotterdam en Vlaardingen (tot 1 januari 2022) en klachten over instellingen die jeugdhulp uitvoeren. Het jaarverslag gaat dan ook niet alleen over klachten over de gemeente Rotterdam.
Bij de klachtbehandeling biedt de kinderombudsman eerst de mogelijkheid aan de betrokken instantie(s) om de klacht zelf naar tevredenheid op te lossen. Indien de situatie onmiddellijk handelen vereist, dan grijpt de kinderombudsman direct in.

In het voorwoord geeft de kinderombudsman aan dat de aandacht dit jaar gaat naar klachten over wachttijden in de jeugdhulp en wachttijden bij de wijkteams. Daarnaast vraagt de ombudsman aandacht om het belang van kinderen (en het gezin) bij de aanvraag helder te maken en mee te wegen in de beslissingen. Tevens wordt het in 2021 uitgebrachte onderzoek ‘Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede’ toegelicht. Positief in 2021 vindt de kinderombudsman de toenemende aandacht om kinderen te betrekken bij beslissingen die over hen genomen worden. Of dat nu gaat om een individuele

beslissing of over beleid. In 2022 zal aandacht besteed blijven aan de spelregels voor jeugdparticipatie.

De gemeente onderschrijft het belang van jeugdparticipatie en ook het belang van kinderen (en het gezin) betrekken bij de aanvraag van ondersteuning. De thema's die worden aangegeven door de kinderombudsman zijn ook voor de gemeente belangrijk. Voortdurend kijken we, o.a. middels de input van de kinderombudsman, naar mogelijke verbeteringen om te zorgen dat kinderen veilig kunnen opgroeien.

Wachttijden wijkteams

De ontwikkelingen rondom de wachttijden in enkele wijkteams zijn bij ons bekend. Door wachttijden bij de specialistische jeugdhulp kunnen de wijkteams soms niet snel genoeg overdragen naar specialistische jeugdhulp en blijven zij langer betrokken. Zij leveren daarbij vaak overbruggingszorg en kunnen dan nieuwe hulpvragen niet oppakken. Tevens is/ was door corona het ziekteverzuim hoog. Moederorganisaties hebben moeite om tijdig vervanging te regelen (dit kan soms wel maanden duren) en nieuwe krachten zijn onervaren.
Om de wachttijden bij de wijkteams terug te dringen nemen we verschillende maatregelen. Zo zetten we tijdelijk ruim 20 fte in zodat er voldoende medewerkers zijn om het extra werk af te handelen. De huidige arbeidsmarkt is hierbij een serieuze uitdaging om op de korte termijn voldoende geschikt personeel te werven. Er lopen meerdere wervingen en recent is de vraag naar SKJ-geregistreerde professionals die moeten helpen bij de screening van minderjarige Oekraïense vluchtelingen daarbij gekomen. Het werven van medewerkers voor de aanpak van de wachttijden (het aanpakteam genoemd) gaat moeizaam. Een nieuwe aanvraag voor externe inhuur is onlangs weer uitgezet.
Samen met de moederorganisaties onderzoeken we nu alle mogelijke alternatieven om medewerkers te vinden die de werkdruk in de wijkteams kunnen verlichten. We onderzoeken hierbij de inzet van (nog) niet SKJ-geregistreerde professionals binnen de kaders van de wet, contacten met de hogescholen, gezamenlijk uitzetten van vacatures, etc. Ook werken we aan het aantrekkelijker maken van het werken in het wijkteam door bijvoorbeeld van de taak arrangeren een specifieke rol te maken wat minder administratieve lasten oplevert en de kwaliteit van het arrangeren zal verhogen. Ook kunnen we hiermee gerichter de mensen die op de wachtlijst staan voor alleen een arrangement oppakken, zodat hier de wachttijden zullen teruglopen. We benadrukken dat alle aanmeldingen altijd worden gescreend en dat alle urgente hulpvragen nog steeds direct worden opgepakt. Met mensen die even moeten wachten is actief contact om een vinger aan de pols te houden.

Wachttijden Jeugdhulp

Het college herkent de signalen over wachttijden in de specialistische jeugdhulp. Al zijn daar de afgelopen periode, door de extra maatregelen, al positieve veranderingen te zien. Zo is sinds juni 2021, de wachttijd voor de ambulante specialistische jeugdhulp van gemiddeld 29 weken gedaald naar gemiddeld 15 weken eind maart 2022. Dit nadert de Treeknorm van 3 maanden.
Regionaal zijn we 1 februari jl. gestart met wachtlijstbemiddeling voor ambulante specialistische jeugdhulp, met het team Zorgbemiddeling. Aanbieders en gemeentelijke deelnemers bespreken daar wekelijks samen (met toestemming van het gezin) jeugdigen die niet snel genoeg bij de verantwoordelijke aanbieder in zorg kunnen komen. Zij onderzoeken samen of er een lokaal dan wel een regionaal alternatief is. Dit heeft al tot mooie oplossingen geleid. De komende periode staat in het teken van de verdere ontwikkeling van de werkwijze en de uitbreiding van het aantal te bemiddelen jeugdigen.
Voor open jeugdhulp met verblijf is er nog geen daling in de wachttijden. Er wordt extra ingezet op in-, door- en uitstroom. Zo wordt er gekeken met aanbieders of en waar ze extra capaciteit (tijdelijk) kunnen uitbreiden. De administratieve lasten worden verminderd door het afschaffen van de discretionaire route. Hierdoor kunnen jongeren sneller geplaatst worden. En onze zorgaanbieders ontwikkelen ambulante alternatieven voor verblijf.
Daarnaast zijn er diverse activiteiten in gang gezet die zicht geven op structurele verbeteringen, zoals bijvoorbeeld de samenwerking met team Zorgbemiddeling van Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond (JBRR). Hierbij richten we ons op eenduidige data voor de monitoring van en inzicht in de jeugdigen die onder bemiddeling zijn en onderzoeken we optimalisatiemogelijkheden van de zorgbemiddeling.
De regionale wachttijdenaanpak richt zich erop dat eind 2022 alle jeugdigen die jeugdhulp nodig hebben, dit binnen drie maanden na aanmelding (of sneller waar nodig of mogelijk) ontvangen en dat eind 2022 er een duurzame werkwijze geïmplementeerd is die ervoor zorgt dat de wachttijden maximaal drie maanden blijven.

Betrokkenheid jongeren en gezinnen bij keuze en inzet hulp

Het college onderschrijft het punt van de kinderombudsman om het belang van kinderen en hun gezin helder te krijgen tijdens de melding en mee te nemen in de beslissingen. Tijdens de vraagverheldering, na een aanvraag of melding, komen de behoefte, persoonskenmerken en voorkeuren van het kind/ de jeugdige en hun gezin dan ook aan bod. Het daaropvolgende ondersteuningsverslag wordt tevens gezamenlijk opgesteld.
Een groot deel van onze jeugdhulp kopen wij als regio gezamenlijk in. Samen met de regiogemeenten is de regiovisie “Nabij en passend” opgesteld. In 2021 is de regiovisie vastgesteld door de gemeenteraad. De visie bestaat uit drie onderdelen

(de lokale infrastructuur versterken, een (aan)sluitende regionale infrastructuur en samen leren wat werkt) met daarbij 19 bouwstenen voor de versterking van de jeugdhulp in Rijnmond. Bouwsteen 9, 'Betrokkenheid jongeren en gezinnen bij keuze en inzet hulp', richt zich specifiek op het meenemen van het belang van de kinderen en het gezin bij de aanvraag. Er wordt extra ingezet op de vraagverheldering, waarbij luisteren naar en interesse in de kinderen/ jeugdigen het uitgangspunt is. Regionaal wordt er dit jaar gestart met een pilot om de betrokkenheid van ouders en jeugdigen bij de jeugdhulp te vergroten. Zodra de resultaten hiervan bekend zijn, zullen die breder uitgerold worden.

Onderzoek naar gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede
Het college deelt de visie van de Kinderombudsman dat de inkomensondersteunende regelingen bereikbaar en toegankelijk moeten zijn voor kinderen. Hier werken wij aan in het programma Toegankelijk Toekennen. Het programma Toegankelijk Toekennen heeft in 2021 de volgende resultaten behaald:

- Op 23 september 2021 zijn nieuwe, gebruikersvriendelijkere aanvraagformulieren van de armoederegelingen beschikbaar gekomen.
- De overzichtspagina Extraatje010 Hulp bij rondkomen - extraatje010 | Rotterdam.nl is online, met daarop een overzicht van de Rotterdamse aanvullende inkomensondersteuning.
- Daarnaast is een goede samenwerking tot stand gekomen met diverse partijen in de stad, onder andere het Informatiepunt Digitale Overheid van de bibliotheek, het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Meedoen. Zo zorgen we ervoor dat alle informatie over de armoederegelingen beter vindbaar is. Ook werken we continue aan gebruiksvriendelijkheid en gebruiksgemak door middel van feedback van Rotterdammers.

De cijfers over het bereik van de armoederegelingen laten zien dat de afgelopen jaren meer Rotterdammers gebruik zijn gaan maken van deze regelingen. Zo maakten er in 2019 circa 2500 kinderen gebruik van het Jeugdcultuurfonds, een verdubbeling ten opzichte van 2014. Voor Stichting Meedoen geldt dat met bijna 7000 aanvragen in 2019 het bereik verdubbeld is tov 2014. Ook voor het Jeugdsportfonds is het bereik in die periode richting verdubbeling gegaan.

Daarnaast heeft de gemeente Rotterdam deelgenomen aan de regiobijeenkomst naar aanleiding van het rapport 'Wie, wat, waar? Onder de loep: gemeentelijke regelingen voor kinderen in armoede' van de Kinderombudsman. Deze bijeenkomst benadrukt nogmaals hoe belangrijk het is om armoederegeling toegankelijk te maken, vooral voor gezinnen met kinderen. Het was ook een goed moment om best practices uit te wisselen met andere gemeenten.

Jeugdparticipatie

Dit college hecht veel waarde aan jeugdparticipatie. Het college heeft als doelstelling om jongeren zoveel mogelijk te betrekken bij beleid en uitvoering, op allerlei verschillende niveaus. Young010 (Stichting Lokaal) is hét jongerencollectief van Rotterdam dat als doel heeft de stad leuker, mooier en beter te maken voor jongeren. Tevens is Young010 het officiële jongerenadviesorgaan van het college. Zij zijn het aanspreekpunt in Rotterdam als het gaat over jongerenzaken.
Ook binnen de hierboven beschreven regiovisie “Nabij en passend” zijn de kaders op het gebied van jeugdparticipatie betreffende Jeugdhulp regionaal vastgelegd. Naast de eerder beschreven extra inzet op de vraagverheldering worden kinderen, jongeren en ouders betrokken bij het leren en ontwikkelen als organisatie. Hun perspectieven, wensen en ideeën zijn cruciaal om resultaten te kunnen boeken.
Wij stellen ons daarom ten doel om de inspraak op beleidsonderwerpen van kinderen, jongeren en hun gezinnen laagdrempelig, intensief en frequent te organiseren. Dit gebeurt onder andere in cliëntenraden van de aanbieders en adviescommissies van gemeenten. De komende jaren worden vanuit de Stuurgroep Transformatie brede participatiebijeenkomsten in de regio en subregio’s georganiseerd gericht op innovatie van de jeugdhulp. Zo creëren wij met de kinderen, jongeren en hun gezin een doorlopend gesprek op gelijke ooghoogte en een stevige verbinding met de stuurgroep en het transformatieproces in de regio. Kinderen en gezinnen vormen zo, als het ware, de ring om de stuurgroep transformatie.
Nog voor de zomer ontvang u van ons een brief naar aanleiding van de motie “Kinderen en jongeren doen mee” (21BB3699). Deze brief geeft u een compleet beeld over jeugdparticipatie in Rotterdam.

Cijfers ontvangen vragen en klachten

De kinderombudsman ontving in 2021 in totaal 285 vragen en klachten (138 schriftelijke en spreekuurklachten, 115 telefonische vragen en klachten, en 32 Whatsappberichten). Dat is een lichte stijging ten opzichte van 2020 (in totaal 280 vragen en klachten) en een daling ten opzichte van 2019 (in totaal 345 vragen en klachten). Het gros van de klachten is ingediend door Rotterdammers of met betrekking tot Rotterdamse kinderen. Deze klachten betreffen verhoudingsgewijs een klein deel van de bevolkingsgroep tot 18 jaar. Het college vindt echter ook dat elke klacht er één te veel is.

- Van de 138 ingediende schriftelijke en spreekuurklachten betroffen 115 de gemeente Rotterdam. De kinderombudsman heeft hiervan 113 klachten behandeld.
- Van de behandelde klachten betrof 26% de gemeentelijke organisatie en 21% de wijkteams.

- In meer dan de helft van de zaken heeft de kinderombudsman geholpen door een advies (35%) of interventie (27%). Verder zijn klachten doorgezet ter afhandeling naar de gemeente of instelling (11%), of zijn klachten opgelost door doorverwijzing (11%), is de klacht geregistreerd als signaal (10%) of is er geen (verder) onderzoek gedaan (4%).

Financiële en juridische consequenties/aspecten:
N.v.t.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

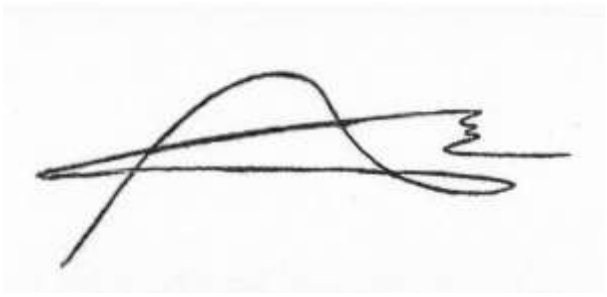

A. Aboutaleb

Bijlage(n):
Jaarverslag Kinderombudsman 2021